

V. B. M. M.

ÖZNEVİLERİNİN İNŞAİ BAKIMIN

17.12.2002
4

10/8-204

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Yurt dışında yaşayan Türk vatandaşlarının sorunlarının araştırılarak sorunlarının çözümü için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98. İktüzüğün 104. ve 105. maddeleri uyarınca Meclis araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

Ali Rıza GÜLÇİÇEK
İstanbul Milletvekili
ve 20 Milletvekili

1. Ali Rıza GÜLÇİÇEK- İstanbul Mv.
2. Abdulkadir ATEŞ- Gaziantep Mv.
3. Algan HACALOĞLU- İstanbul Mv.
4. Yüksel ÇORBACIOĞLU- Artvin Mv.
5. Berhan ŞİMŞEK- İstanbul Mv.
6. Şevket ARZ- Trabzon Mv.
7. V.Haşim ORAL- Denizli Mv.
8. Ali Kemal KUMKUMOĞLU- İstanbul Mv.
9. Mesut DEĞER- Diyarbakır Mv.
10. Harun AKIN- Zonguldak Mv.
11. Cevdet SELVİ- Eskişehir Mv.
12. Mehmet SEVİGEN- İstanbul Mv.
13. Eşref ERDEM- Ankara Mv.
14. İdris Sami TANDOĞDU- Ordu Mv.
15. İzzet ÇETİN- Kocaeli Mv.
16. V.Sinan YERLİKAYA- Tunceli Mv.
17. Hasan Fehmi GÜNEŞ- İstanbul Mv.
18. Hasan GÜYÜLDAR- Tunceli Mv.
19. Ersoy BULUT- Mersin Mv.
20. Oğuz OYAN- İzmir Mv.
21. Halil TİRYAKİ- Kırıkkale Mv.

GEREKÇE

Sanayileşme sonrasını yaşayan ve yüksek teknolojinin egemen olduğu sahalarda istihdam edecek eleman bulmakta güçlük çeken ülkeler, çözüm olarak yabancı işgücü alımına yönelmiştir. Bu kapsamda, Türkiye'den yabancı ülkelere yönelik çalışma amaçlı göç hareketi 1960'lı yılların ilk yarısında başlamış ve çoğunluğu Batı Avrupa ülkelerinde olmak üzere yurt dışında yaşayan Türk vatandaşlarının sayısı bugün 3.5 milyona ulaşmıştır. Bununla beraber, yabancı ülke vatandaşlıklarına geçenler ve onların çocukları ile yurt dışındaki Türk varlığı 5 milyonu bulmuştur. Ancak geçmiş hükümetler döneminde Avrupa Birliğine giriş sürecinde pazarlık konusu yapılabilen her bakımdan önemli ve büyük bu potansiyelin bugüne kadar geçen 40 yıllık süre zarfında bulundukları ülkelerde çalışma ve toplumsal yaşamda karşılaştıkları ve hukuki statülerine ilişkin birçok sorunları bulunmaktadır.

Eğitim: Yurt dışında yaşayan Türk varlığında eğitim alma yaşında olan çocuk ve gençlerin sayısı göz ardı edilemeyecek düzeydedir. Sayısal veriler ise bu grubun özellikle ana dillerinde ve yüksek öğrenimde hala yeterli oranda yer almadıklarını göstermektedir. Yabancı dilde öğrenme güçlüğü çeken Türk çocukları arasında pedagojik yardıma gereksinme gittikçe artmaktadır.

Çifte vatandaşlık: Vatandaşlarımıza yaşadıkları ülkede eşit haklara kavuşmalarını sağlamak üzere "çifte vatandaşlık hakkı " verilmesi girişimini bazı ülkeler kabul etmemekte veya yabancılar hukukunu kısıtlayıcı bir anlayışla uygulamaktadır. Sonuçta vatandaşlarımız yaşadıkları ülkelerde birçok alanda ciddi güçlüklerle karşılaşmaktadırlar.

Seçme ve seçilme hakkı: Yurt dışında yaşayan vatandaşlarımız ülkemizde yapılan seçimlerde oy kullanma sorumluluğunu kolaylıkla yerine getirememekte sadece genel seçim döneminde sınır kapılarında bu hakkını belirli sayıda vatandaşımız kullanabilmektedir. Vatandaşlarımızın yaşadıkları ülkede oy kullanabilme olanağı sağlanmalıdır.

Emeklilik: Yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın emeklilik yaşlarındaki farklılıklar ve işsizlik sigortası gibi bulundukları ülkelerde sosyal güvenlik haklarına ilişkin mevzuat ile ülkemiz mevzuatının uyumsuzluğu özellikle vatandaşlarımızın yurda dönüşlerinde büyük sorunlar yaşamalarına neden olmaktadır.

İşsizlik: Sanayileşmiş Avrupa ülkelerinde hızlı bir otomasyona geçiş süreci herhangi bir mesleki niteliği olmayan "düz işçileri " işsiz bırakırken, pek çok ülkede ikamet iznine ilişkin mevzuatın yanı sıra istihdama girişte de kısıtlayıcı uygulamaların olması işsizliği artırmaktadır. İşsizlikten en çok etkilenenlerin başında ise Türk işçileri gelmektedir.

Vize uygulaması: Yurt dışında yaşayan ve çifte vatandaşlık hakkını elde etmiş olan Türk vatandaşları serbest dolaşım hakkı kapsamında vize almadan seyahat ederken, yalnız Türk vatandaşı olanlar çeşitli amaçlarla farklı ülkelere seyahatlerinde vize almak için ağır koşullara maruz kalmaktadırlar.

Yurda girişte yaşanan sorunlar: Yurt dışında yaşayan vatandaşlarımız özellikle uzun tatil dönemlerinde ülkemize seyahat ettikleri güzergahta yer alan ülke gümrüklerinde uygun olmayan yaklaşımlara ve uzun süreli bekleyişlere maruz kalmakta hatta soygun olayları yaşamaktadırlar. Ülkemize girişlerinde gümrük personeli ve teknik açıdan ve ayrıca anlayış ve yaklaşım yönünden de sorunlar yaşamaktadırlar.

Ekonomik gücün değerlendirilememesi: Yurt dışına göçün ilk yıllarında vatandaşlarımız bir gün ülkeye geri dönüş amacıyla yatırımlarını daha çok Türkiye'de yaparken, yabancı ülkelerin yeni işyerlerinin kurulması ve yabancı girişimcilere yönelik projeleri teşvik etmesi gibi 90'lı yıllarda oluşturdukları istihdam politikaları ve işsizlik sürecinin de bir ölçüde kendi işini kurma sonucunu doğurması Türk vatandaşlarını yurt dışında artık uzun süreli kalmaya yöneltmiştir. Çeşitli dönemlerde Türk hükümetlerinin yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın gelirlerini ülke ekonomisine kazandırma çalışmaları yeteri ölçüde gerçekleştirilememiştir.